

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat hebben verschillende fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over de geannoteerde agenda van de Milieuraad van 20 december 2018 (Kamerstuk 21 501-08, nr. 747), het verslag van de Milieuraad van 9 oktober 2018 (Kamerstuk 21 501-08, nr. 744), het verslag van de informele milieu en Transportraad 29 en 30 oktober te Graz (Kamerstuk 21 501-08, nr. 746), het fiche: MFK – LIFE-verordening 2021–2027 (Kamerstuk 22 112, nr. 2645), de reactie op de consultatie inzake het raakvlak tussen chemicaliën-, product- en afvalwetgeving (Kamerstuk 22 112, nr. 2701), de reactie op het verzoek van de commissie inzake het strategisch actieplan batterijen van de Europese Commissie (Kamerstuk 22 112, nr. 2722) en het antwoord van het kabinet op de consultatie van de Commissie inzake de Fitness Check voor de Europese richtlijnen op het gebied van luchtkwaliteit (Kamerstuk 30 175, nr. 323).

De voorzitter van de commissie,
Agnes Mulder

De adjunct-griffier van de commissie,
Koerselman

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Inleiding	2
LIFE-verordening 2021–2027	2
CO ₂ -normen zware bedrijfsvoertuigen	3
EU-alliantie voor batterijen	4
Plastic wegwerpproducten	4
REACH	5
Fitness check Europese richtlijn voor luchtkwaliteit	6
Hormoonverstorende stoffen	6

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de stukken ten behoeve van het schriftelijk overleg Milieuraad d.d. 20 december 2018. Zij hebben over de geagendeerde stukken enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Milieuraad d.d. 20 december. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de stukken voor het schriftelijk overleg over de Milieuraad.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige stukken en hebben hier nog enkele opmerkingen en vragen over.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Milieuraad van 20 december. Zij hebben daarover nog enkele vragen en opmerkingen.

LIFE-verordening 2021–2027

De leden van de D66-fractie hebben met interesse het fiche over de LIFE-verordening 2021–2027 gelezen. Kan de Staatssecretaris toelichten wat de stand van zaken is in het bereiken van een akkoord over de verordening? Over welke onderdelen bestaat er nog discussie in de Raad? Daarnaast vragen deze leden welk perspectief dit biedt voor het verdere stimuleren van milieu-innovatie en hoe dit de Nederlandse klimaatambities ondersteunt.

De leden van de SP-fractie beschouwen de LIFE-verordening als een van de meer bescheiden EU-instrumenten op het terrein van klimaatbeleid, bedoeld ter ondersteuning van kleinschalige duurzaamheidsacties op het gebied van productie. Dit programma wordt nu verbreed met projecten op het gebied van schone energie en intensivering van de natuurthema's. De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris hoe dit zich verhoudt tot de wetenschap dat er nu echt grote stappen gezet moeten worden op klimaatgebied. Kan de Staatssecretaris meer vertellen over de ambities van deze LIFE-verordening en hoe dit de circulaire economie dichterbij gaat brengen?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie erkennen het belang van dit programma voor het milieu. Wel hebben deze leden zorgen over dit programma. Er is slechts beperkt aandacht voor gezondheid en voor de effecten van schadelijke stoffen op gezondheid. Dit zijn juist cruciale aspecten in een circulaire economie. Deelt de Staatssecretaris deze zorgen en deelt zij de mening dat deze onderwerpen te weinig aandacht krijgen? Op welke wijze zet de Staatssecretaris zich hier binnen Europa voor in?

CO₂-normen zware bedrijfsvoertuigen

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van ambitieuze niveaus binnen Europa, zoals de Minister-President ook op de klimaatop deze week heeft bepleit. Wel vragen deze leden hoe Nederland in overleg blijft met de vrachtwagenproducenten over de haalbaarheid van deze normen en hoe deze zich verhouden tot de normen die gesteld zijn in de Verenigde Staten, Japan, India en China. Op Europees niveau willen deze leden regels die zorgen voor een gelijk speelveld en zo gelijke standaarden creëren. Zij willen graag weten hoe de sector gestimuleerd wordt om te innoveren door de bron aan te pakken.

De leden van de D66-fractie complimenteren de Staatssecretaris met haar initiatief om met een alternatief voorstel te komen met aangescherpte CO₂-reductiedoelstellingen voor zware bedrijfsvoertuigen. Deze leden zijn benieuwd welke lidstaten enthousiasme hebben getoond voor dit ambitieuze voorstel. Ook vragen deze leden de Staatssecretaris of zij het Roemeens voorzitterschap zal vragen om de trilogie met het Europese parlement (EP) voortvarend op te pakken, zodat de sector zich kan voorbereiden op de doelstellingen.

De leden van de GroenLinks-fractie zijn geschrokken van de conclusie van de drie onderzoeksbureaus dat Nederland de eigen klimaatdoelen bij lange na niet gaat halen. We hebben zoveel tijd verloren met wachten, overleggen en hopen dat Europa het voor ons gaat oplossen, dat we nu onvoldoende maatregelen klaar hebben liggen om de emissies op tijd en volgens afspraak terug te brengen. We moeten heel snel veel grotere stappen zetten. De effecten van het Brusselse beleid kunnen die ondersteunen en dat moet ook, maar we kunnen er niet op wachten.

De leden van de GroenLinks-fractie dringen er uiteraard wel op aan om er in Europa alles uit te halen wat mogelijk is. De CO₂-emissie-eisen aan vrachtwagens moeten strenger. Vrachtwagens moeten ook op termijn emissievrij worden, maar alles wat nu niet met techniek kan worden bereikt moeten we met volumebeleid regelen. Dat zou een fors hogere brandstofaccijns en een fors hogere vrachtwagenheffing betekenen. Efficiëntere vrachtwagens zouden juist voor lagere kosten voor de sector kunnen zorgen. Gaat de Staatssecretaris het voorstel van het EP voor de scherpere eis van 35% ondersteunen? En gaat de Staatssecretaris zich inzetten voor een sterk bonus-malussysteem?

De leden van de GroenLinks-fractie pleiten ook voor strengere normen voor auto's en bestelbussen. De Raad en het EP onderhandelen nu over de eisen in 2030. In Nederland worden tegen die tijd alleen nog maar elektrische auto's verkocht, dus die strengere eisen zijn vooral van belang van andere landen. Maar aangezien overal de emissies moeten dalen, kunnen de eisen niet streng genoeg zijn. De leden van de GroenLinks-fractie willen er dan ook voor pleiten om de Nederlandse inzet voor de Europese 2030-normen zo scherp te maken dat reguliere verbrandingsmotoren hier niet meer aan kunnen voldoen. Doel moet niet het verbeteren van de verbrandingsmotor zijn, maar de uitfasering ervan. Nu Volkswagen, 's werelds grootste autobouwer, heeft aangekondigd te stoppen met verbrandingsmotoren, moet hier ook vanuit de lidstaten steun voor te vinden zijn.

De leden van de SP-fractie merken op dat deze week de Klimaattop in Polen is begonnen. Op 6 december 2018 wordt het debat over de invoering van de Klimaatwet gevoerd in het Nederlandse parlement. Er moet heel erg veel gebeuren om de opwarming van de aarde nog enigszins te beperken. Belangrijk onderwerp tijdens de Milieuraad is de normering van de CO₂-uitstoot van zware bedrijfsvoertuigen. De transportsector is een van de grootste uitstoters. Als we de doelen willen halen, moet hier ook echt iets gebeuren. De voorgestelde reductie van 15% in 2025 en 30% in 2030 (ten opzichte van 2019!) is dan aan de magere kant. De leden van de SP-fractie vragen aan welke concrete maatregelen de Staatssecretaris denkt om in 2050 een klimaatneutrale transportsector te hebben. Gaat de Staatssecretaris deze maatregelen ook inbrengen tijdens de Milieuraad?

EU-alliantie voor batterijen

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat de transitie naar duurzaam transport en de daarbij horende ontwikkeling van de batterijen-industrie een mooie kans is voor Europa, en in het bijzonder Nederland, om een nieuwe markt aan te boren. Zij willen ervoor zorgen dat Nederland zo goed mogelijk inspeelt op de kansen die dit biedt en vragen de Staatssecretaris daarom snelheid te maken met het opgestelde onderzoek, zodat men zo snel mogelijk kan overgaan tot concrete investeringsplannen. Kan zij aangeven welke stappen nodig zijn om de batterijwaardeketen in Nederland in kaart te brengen? Hoe sluiten innovatiefondsen hierbij aan?

De leden van de D66-fractie maken zich zorgen over de Nederlandse aansluiting bij de EU-alliantie voor batterijen. In gesprekken met Inno Energy van het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie komt naar voren dat er nauwelijks Nederlandse deelname is aan deze alliantie. Hoe gaat de Staatssecretaris ervoor zorgen dat Nederland niet de boot mist als het gaat om batterij-innovatie, in de transitie naar een groene toekomst?

Plastic wegwerpproducten

De leden van de D66-fractie onderschrijven de inzet van de Staatssecretaris om tot een politieke overeenkomst op dit dossier te komen, nog tijdens het Oostenrijks voorzitterschap. Zij vragen de Staatssecretaris hoe zij de versterking van schema's voor «extended producer responsibility» (EPR) ziet als aanvulling op het organiseren van producentenverantwoordelijkheid. Als Nederland zitten we gelukkig niet stil met een eigen landelijke zwerfafvalaanpak en het aanstaande uitvoeringsprogramma voor de transitie naar een circulaire economie. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe de huidige Nederlandse plannen aansluiten bij de Europese plannen om plastic aan te pakken?

De leden van de GroenLinks-fractie zijn blij te lezen dat Nederland een ambitieuze inzet voor het uitbannen van «single-use plastics» voorstaat en dat de Staatssecretaris voor «on the go»-verpakkingen de producenten mede verantwoordelijk wil maken voor de inzameling. Het geëigende systeem hiervoor is statiegeld. Daarvan weten we dat het aantoonbaar werkt. Gaat de Staatssecretaris zich hiervoor hard maken? Voorzitter Oostenrijk gaat zelf het gebruik van plastic tasjes verbieden. De leden van de GroenLinks-fractie vinden dit een uitstekend voorbeeld. Gaat de Staatssecretaris dit als suggestie meenemen voor het nationale beleid?

De leden van de PvdD-fractie lezen dat de Staatssecretaris voorstander is van het verder verhogen van het ambitieniveau van het Commissie-voorstel. Kan de Staatssecretaris concreet maken op welke punten zij inzet op wat voor een verhoging? In welke mate spant de Staatssecretaris zich in voor het verhogen van de ambities? Verwacht de Staatssecretaris dat de onderhandelingen zullen leiden tot een voldoende ambitieus pakket van maatregelen? Wanneer is de Staatssecretaris tevreden? Indien de onderhandelingen niet leiden tot de gewenste ambities van de Staatssecretaris, gaat zij dan over op nationaal beleid?

REACH

De leden van de D66-fractie maken zich zorgen over de laatste berichtgeving dat het Duitse milieuoagentschap en het Bundesinstitut für Risikobewertung (BfR) onlangs bij het doorlichten van 6.000 dossiers over de meest gebruikte chemische stoffen in Europa ontdekte dat er bij 69% van de geregistreerde stoffen belangrijke informatie ontbreekt. Verwacht de Staatssecretaris dat er tijdens de Milieuraad discussie zal ontstaan over deze bevindingen? Kan de Staatssecretaris toelichten wat de Nederlandse inzet op dit dossier zal zijn in Europees verband?

De leden van de SP-fractie merken op dat in totaal 21.000 stoffen geregistreerd zijn in REACH, maar dat hiervan slechts 191 zijn geïdentificeerd als gevaarlijk. Nu blijkt uit onderzoek (Duitse milieuoagentschap en het BfR) dat in 70% van de dossiers, aangeleverd door bedrijven die met chemische stoffen werken, cruciale informatie ontbreekt. Informatie over hoe kankerverwekkend een stof kan zijn bijvoorbeeld. De leden van de SP-fractie vragen wat de Staatssecretaris gaat doen om in Europees verband snel tot maatregelen te komen. Wat gaat de Staatssecretaris doen om ervoor te zorgen dat stoffen die in Nederland op de markt komen wel goed gecheckt worden? Dit heeft immers serieuze gevolgen voor ons grond- en drinkwater. Want de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) doet nu onderzoek als het Europese Agentschap een seintje geeft en dat agentschap heeft de afgelopen jaren maar 7% van alle dossiers kunnen onderzoeken. Bedrijven overtreden Europese en Nederlandse wetten en ze worden niet aangepakt. Hoe gaat dat veranderen? Gaat de Staatssecretaris op de Milieuraad pleiten voor snelle aanvulling van dossiers waar cruciale informatie ontbreekt en voor strenge controles door het Europese Chemieagentschap om te komen tot dossiers met alle relevante informatie?

De leden van de PvdD-fractie maken zich zorgen over het feit dat fabrikanten onvoldoende of geen informatie aanleveren over de giftigheid van stoffen, ook al is dit wettelijk verplicht. Het gaat om stoffen die we dagelijks om ons heen hebben. Deze stoffen zitten in plastic, verf, schoonmaakmiddelen, meubels en zelfs in cosmetica. Het gaat om een probleem dat allang bekend is, maar waarvan de consequenties voor bedrijven vooralsnog uitblijven. Ze mogen doorgaan met leveren van hun producten, maar boetes blijven uit. Ook extra onderzoek naar aanleiding van de ontbrekende informatie blijft uit. Deze leden vragen de Staatssecretaris of zij scherp heeft hoe groot dit probleem in Nederland is. Deelt de Staatssecretaris de mening dat de wet stelselmatig overtreden wordt? Deelt zij de mening dat deze situatie niet de urgentie krijgt die zij verdient? Wat kan de Staatssecretaris los van Europa ondernemen om de veiligheid van Nederlandse inwoners en het milieu te waarborgen?

Fitness check voor de Europese richtlijn voor luchtkwaliteit

Met betrekking tot de luchtkwaliteit wijzen de leden van de PvdD-fractie opnieuw op het belang van het nastreven van de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. Deze advieswaarden zouden zowel in het nationale als in het Europese beleid leidend moeten zijn. Is de Staatssecretaris voornemens daar binnen de EU voor te pleiten?

Hormoonverstorende stoffen

De leden van de PvdD-fractie merken op dat de Europese Commissie op 7 november een strategie over hormoonverstorende stoffen heeft gepubliceerd. Deze leden missen in de strategie concrete plannen om blootstelling aan hormoonverstoorders te verminderen. Wat is de reactie van de Staatssecretaris op deze strategie? Is zij bereid zich in te zetten voor concrete maatregelen in deze strategie? Deze leden wachten daarnaast nog steeds op de reactie van de Staatssecretaris op het nationale plan voor hormoonverstorende stoffen. Kan de Staatssecretaris deze op korte termijn aan de Kamer doen toekomen?